

بسمه تعالی

آیین نامه جایزه ملی تعالی آموزش علوم پزشکی^۱

مقدمه

از مأموریت‌های اصلی مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی کشور مبتنی بر بهترین شواهد موجود و از وظایف اصلی این مرکز مشارکت در تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های کلان توسعه آموزش علوم پزشکی همراه با همکاری در توسعه پایدار و ارتقای کیفیت آموزش علوم پزشکی در کلیه سطوح دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور می‌باشد.

در دنیا راهکارهای مختلفی برای ارتقای مداوم و درازمدت کیفیت آموزش علوم پزشکی به کار برده می‌شود مانند استفاده از راهبردها و روش‌های جدید یاددهی - یادگیری، توانمندسازی اعضای هیأت علمی و کاربرد روش‌های جدید سنجش و ارزیابی دانشجویان و ...

یکی از روش‌هایی که بخصوص در مراکز معتبر جهانی آموزش علوم پزشکی برای تشویق و ترغیب دانشجویان، اعضای هیأت علمی و دانشکده‌های مسئول آموزش رشته‌های مختلف علوم پزشکی برای توسعه و ارتقای کیفیت عملکرد آموزشی و پژوهشی به کار می‌رود استفاده از مشوق‌ها، امتیازات و تسهیلات آموزشی و پژوهشی به صورت اعطای جایزه می‌باشد.

در بررسی‌ها مشخص می‌شود که جوایز آموزشی متعددی در دانشکده‌های سراسر دنیا تعیین شده است که براساس کشور، رشته، مؤسسات و ماهیت سازمان‌های ملی/بین‌المللی، دارای تنوع بسیار زیادی در نوع، محتوا و حیطه مورد نظر جهت برخورداری از جوایز، هستند. با مطالعه کلی این جوایز، آنچه قابل توجه و حائز اهمیت است، نقش محرک و برانگیزاننده تمامی این جوایز در جهت ارتقا و توسعه آموزش است.

در کشور ایران نیز جوایزی در حیطه آموزش و پژوهش در علوم پزشکی تعیین شده و همه ساله در قالب جشنواره‌ها، سمینارها و آزمون‌ها و مسابقات به برگزیدگان حیطه‌های مختلف براساس ضوابط و یا بر مبنای معیارهای از پیش تعیین شده تعلق می‌گیرد، مانند "جشنواره آموزشی شهید مطهری" که با محوریت فرآیندهای آموزشی برتر در حیطه‌های مختلف، به گروه‌های مجری متشکل از اعضای هیأت علمی ارائه کننده بهترین فرآیند آموزشی و یا نوآورانه جوایزی تعلق می‌گیرد. جایزه "استاد نمونه" هم نمونه دیگری از جوایز است که در حیطه آموزش علوم پزشکی

به اعضای هیأت علمی سرآمد و برتر تعلق می‌گیرد. اما تا کنون جایزه‌ای که به عملکرد برجسته دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در یک حوزه عملکردی مشخص (مانند حوزه توانمندسازی آموزشی، یادگیری - یاددهی و ...) به صورت عملکرد کلی یک دانشکده در یک بازه زمانی قابل ملاحظه، توجه کرده باشد، طراحی و اجرا نشده است.

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با توجه به رسالت و اهداف خود، و به منظور رفع خلاء موجود در این زمینه و با استفاده از نظرات صاحب نظران این حوزه، "جایزه ملی تعالی آموزش علوم پزشکی" را راه‌اندازی می‌نماید

ماده ۱- تعاریف و اختصارات

در این آیین نامه، جهت رعایت اختصار، اصطلاحات زیر معادل عبارات روبروی آنها به کار برده شده‌اند.

- ۱) وزارت: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۲) معاونت: معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۳) مرکز مطالعات: مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۴) دانشگاه علوم پزشکی: طبق تعریف شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی حداقل از ۳ دانشکده تشکیل می‌گردد، به نوعی که با دارا بودن دانشکده‌های پزشکی، دندانپزشکی و یا داروسازی، حداقل دارای ۵ رشته بوده و بدون داشتن دانشکده‌های فوق‌الذکر کمتر از ۹ رشته نداشته باشد.
- ۵) دانشکده: شامل هر یک از دانشکده‌های رشته‌های مختلف علوم پزشکی وابسته به هر یک از دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور می‌باشد.
- ۶) دانشکده علوم پزشکی: طبق تعریف شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی، دانشکده علوم پزشکی در گروه پزشکی حداقل از سه گروه آموزشی شاخه‌ای تشکیل می‌گردد. در رشته‌هایی که تا کنون بیش از دو شاخه در کشور ارائه نگردیده، ارائه مقطع کارشناسی ارشد می‌تواند به جای گروه تخصصی سوم تلقی شود.
- ۷) شورای راهبری: شورای راهبری جوایز آموزشی علوم پزشکی
- ۸) دبیرخانه: "دبیرخانه جایزه ملی تعالی آموزش علوم پزشکی" می‌باشد که محل استقرار آن در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است.
- ۹) تعالی آموزشی: عبارت است از مجموعه گسترده‌ای از اقدامات و فعالیت‌های برجسته و برتر همراه با خلاقیت و نوآوری (براساس معیارهای تعریف شده) در یک دانشکده که در یک حوزه عملکردی مشخص در بازه زمانی قابل ملاحظه به اجرا در آمده است.
- ۱۰) جایزه تعالی: در این سند منظور "جایزه ملی تعالی آموزش علوم پزشکی" می‌باشد.

ماده ۲- اهداف

- ۱) تشویق و ایجاد انگیزه و فرصت مناسب برای دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور جهت ارائه عملکردهای برتر و برجسته آموزشی در حیطه علوم پزشکی در سطح ملی
- ۲) شناسایی و معرفی عملکرد آموزشی برتر و برجسته دانشکده‌ها در حوزه‌های عملکردی مشخص توسعه و نوآوری آموزشی
- ۳) ایجاد بانک اطلاعات عملکردهای برتر و برجسته آموزشی در علوم پزشکی
- ۴) بهره‌برداری از نتایج عملکردهای برتر و برجسته آموزشی در سطح کشوری و دانشگاهی
- ۵) ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت آماده‌سازی دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور با عملکردهای برتر برای شرکت در رقابت‌های بین‌المللی جوایز تعالی آموزشی

ماده ۳- حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی

- ۱) حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی، شامل؛ سنجش و ارزیابی دانشجویان^۱، مشارکت دانشجویی^۲، پاسخگویی اجتماعی^۳، توسعه و ارتقای اعضای هیأت علمی^۴، برنامه‌ریزی درسی^۵ می‌باشد.
- ۲) در هر دوره از برگزاری، به پیشنهاد دبیرخانه و موافقت هیأت داوران، حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی آن دوره از میان حوزه‌های عملکردی فوق تعیین می‌شود.
- ۳) اضافه نمودن هر حوزه عملکردی علاوه بر حوزه‌های عملکردی فوق، به پیشنهاد هیأت داوران و تصویب شورای راهبری و بازنگری در آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۴- دامنه شمول

- ۱) در سه دوره اول برگزاری جایزه تعالی کلیه دانشکده‌های وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی و همین‌طور دانشکده‌های علوم پزشکی می‌توانند در حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی از طریق ارسال فرم درخواست و مدارک مرتبط در فراخوان شرکت کنند.
- تبصره: با توجه به ماهیت جایزه تعالی و معیارهای مد نظر حوزه‌های عملکردی، مراکز تحقیقات، پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها و سایر مؤسسات و سازمان‌هایی که به صورت مستقل یا وابسته، متولی یا میزبان تحصیل تعدادی از دانشجویان علوم پزشکی در هر یک از مقاطع مصوب می‌باشند، و یا هرگونه فعالیتی در زمینه آموزش و تحقیقات علوم پزشکی دارند، در دامنه شمول جایزه تعالی قرار نمی‌گیرند.
- ۲) بنابر پیشنهاد دبیرخانه جایزه، تأیید هیأت داوران و نهایتاً تصویب شورای راهبری، از دوره چهارم به بعد در مورد تغییر دامنه شمول جایزه تعالی تصمیم‌گیری می‌شود.

^۱Assessment of students

^۲Student engagement

^۳Social accountability

^۴Faculty development

^۵Curriculum development

ماده ۵- ارکان و ساختار جایزه تعالی

ارکان جایزه تعالی عبارتند از:

- (۱) هیأت داوران
- (۲) کمیته‌های تخصصی
- (۳) کمیته اجرایی
- (۴) دبیرخانه

ماده ۶- هیأت داوران

(۱) اعضای هیأت داوران

- (۱) معاون آموزشی وزارت (رئیس هیأت داوران)
- (۲) رئیس مرکز مطالعات (دبیر هیأت داوران)
- (۳) ۱۰ نفر از اعضای هیأت علمی (یک نفر از هر کلان منطقه آمایشی به پیشنهاد مشترک مدیران مراکز مطالعات و توسعه دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی هر یک از کلان مناطق آمایشی و موافقت معاون آموزشی وزارت) با حداقل رتبه دانشیاری و دارای حسن شهرت و سوابق علمی و عملی برجسته در توسعه و پژوهش‌های آموزش علوم پزشکی
- تبصره: دبیران کمیته‌های تخصصی هر حوزه در هنگام رأی‌گیری مربوط به حوزه مربوطه و بدون حق رأی در جلسه هیأت داوران شرکت می‌کنند.
- (۲) احکام هیأت داوران توسط معاون آموزشی وزارت صادر می‌شود.
- (۳) مدت عضویت اعضای حقیقی هیأت داوران دو سال می‌باشد. تمدید عضویت به صورت متوالی برای یک دوره دو ساله دیگر بلامانع است.
- (۴) وظایف هیأت داوران
 - (۱) بررسی و تصویب حوزه‌های عملکردی پیشنهاد شده توسط دبیرخانه جایزه در هر دوره برگزاری
 - (۲) بررسی و تأیید معیارهای مربوط به هر یک از حوزه‌های عملکردی مصوب به پیشنهاد کمیته تخصصی ذیربط و ارسال به شورای راهبری جهت تصویب نهایی
 - (۳) بررسی و تصمیم‌گیری در مورد اعطای جایزه در هر یک از حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی به دانشکده‌های متقاضی به پیشنهاد کمیته تخصصی ذیربط
 - (۵) جلسات هیأت داوران با حضور دو سوم اعضای اصلی دارای حق رأی، رسمیت دارد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای اعضای دارای حق رأی معتبر است.
 - (۶) در هنگام رأی‌گیری در هیأت داوران، اعضای هیأت علمی شاغل یا بازنشسته از دانشگاهی که دانشکده مورد بررسی به آن وابسته است فاقد حق رأی می‌باشند.

ماده ۷- ترکیب و وظایف کمیته‌های تخصصی

به ازای هر یک از حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی در هر دوره برگزاری، یک کمیته تخصصی تشکیل می‌شود.

(۱) ترکیب و اعضای کمیته‌های تخصصی

- (۱) هر یک از کمیته‌های تخصصی متشکل از ۷ تا ۹ عضو هیأت علمی، با حداقل رتبه استادیاری و دارای تجربه و تخصص علمی در حوزه عملکردی جایزه تعالی مربوطه می‌باشد.
- (۲) اعضای کمیته‌های تخصصی هر یک از حوزه‌های عملکردی جایزه تعالی به پیشنهاد رئیس مرکز مطالعات و موافقت هیأت داوران تعیین می‌شوند.
- (۳) انتخاب مجدد اعضا برای دوره‌های بعدی بلامانع است.
- (۴) دبیران کمیته‌های تخصصی به پیشنهاد رئیس مرکز مطالعات و ابلاغ معاون آموزشی منصوب می‌شوند.
- (۵) استفاده از صاحب‌نظران خارجی از کشورهای دیگر در کمیته‌های تخصصی بلامانع است.
- (۶) شیوه‌نامه و مقررات استفاده از صاحب‌نظران خارجی توسط دبیرخانه جایزه تعالی، تدوین و پس از تأیید معاون آموزشی وزارت به مرحله اجرا درمی‌آید.

(۲) وظایف کمیته‌های تخصصی

- (۱) تدوین معیارهای شناسایی تعالی آموزشی در حوزه عملکردی مرتبط با فعالیت کمیته و پیشنهاد به هیأت داوران
- (۲) تدوین شیوه‌نامه داوری و راهنمای جایزه تعالی در حوزه عملکردی مرتبط
- (۳) بررسی درخواست‌های ارایه شده از طرف دانشکده‌ها برای دریافت جایزه تعالی در حوزه مرتبط و ارایه پیشنهاد به هیأت داوران
- (۴) طراحی فرم‌های مورد نیاز برای ارایه درخواست، ثبت نام و پذیرش و انجام داوری در حوزه عملکردی مرتبط
- (۵) تدوین راهنماهای مرتبط با فرآیند دریافت جایزه در حوزه عملکردی مرتبط
- (۶) همکاری با دبیرخانه جایزه تعالی در روند برگزاری جایزه تعالی
- (۳) جلسات کمیته‌های تخصصی با حضور دو سوم اعضای اصلی دارای حق رأی، رسمیت می‌یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای اعضای دارای حق رأی معتبر است.
- (۴) در هنگام رأی‌گیری در کمیته‌های تخصصی، اعضای هیأت علمی شاغل یا بازنشسته از دانشگاهی که دانشکده مورد بررسی به آن وابسته است فاقد حق رأی می‌باشند.

ماده ۸- کمیته اجرایی

(۱) ترکیب اعضا:

- (۱) معاون آموزشی وزارت (رییس کمیته)

- (۲) مشاور اجرایی معاونت آموزشی وزارت
- (۳) رئیس مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- (۴) دبیر اجرایی جایزه عالی آموزشی به پیشنهاد مشاور اجرایی معاونت و ابلاغ معاون آموزشی
- (۵) کارشناسان معاونت به پیشنهاد و ابلاغ دبیر اجرایی پس از موافقت معاون آموزشی وزارت

(۲) وظایف کمیته اجرایی:

- (۱) مدیریت، هماهنگی و انجام کلیه امور اداری و اجرایی برگزاری مراسم اهدای جوایز عالی آموزشی در تعامل با دبیرخانه جایزه
- (۲) تعیین انواع جوایز و پیگیری تصویب و تأمین اعتبارات جوایز
- (۳) طراحی و تهیه پوستر، تقدیرنامه و تندیس جایزه

ماده ۹- دبیرخانه جایزه عالی

- (۱) دبیرخانه جایزه عالی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی مستقر می‌باشد.
- (۲) وظایف دبیرخانه عبارتند از:
 - (۱) ارائه پیشنهاد حوزه‌های عملکردی جایزه عالی در هر دوره برگزاری به هیأت داوران
 - (۲) انجام کلیه امور اداری و مکاتبات و پیگیری‌های اداری مرتبط با جایزه عالی
 - (۳) انجام کلیه امور اجرایی مربوط به برگزاری جلسات مرتبط با جایزه عالی
 - (۴) طراحی، تدوین و بهره‌برداری از سامانه الکترونیکی دریافت و داوری درخواست‌های جایزه عالی
 - (۵) انجام کلیه امور مربوط به اطلاع‌رسانی و زمانبندی جایزه
 - (۶) ارزشیابی فرآیند برگزاری جایزه عالی
 - (۷) پیشنهاد بازنگری آیین‌نامه جایزه عالی
 - (۸) تهیه گزارش‌های علمی و اجرایی در خصوص روند و دستاوردهای برگزاری جایزه عالی
 - (۹) تدوین شیوه‌نامه اجرایی برگزاری جایزه عالی

ماده ۱۰- اطلاع‌رسانی و زمان برگزاری

- (۱) برنامه‌ریزی مراحل اجرا و زمان برگزاری جایزه عالی برعهده دبیرخانه جایزه عالی می‌باشد.
- (۲) فرم‌های ثبت نام و پذیرش حداقل شش ماه قبل از برگزاری در سامانه الکترونیک دبیرخانه جایزه عالی بارگذاری خواهد شد.
- (۳) اطلاع‌رسانی ثبت نام و شرکت در هر یک از حوزه‌های عملکردی جایزه عالی، حداقل یک سال قبل از برگزاری، از طریق دبیرخانه جایزه عالی و به صورت گسترده انجام می‌شود.

ماده ۱۱- فرآیند ثبت نام و پذیرش

۱) فرآیند ثبت نام و پذیرش، براساس فرم‌هایی خواهد بود که در سامانه الکترونیک جایزه تعالی، بارگذاری می‌شود.

تبصره: محتوای تمامی فرم‌های ثبت نام و پذیرش شامل متن اطلاعیه و مدارک درخواستی، توسط کمیته تخصصی حوزه عملکردی مربوطه تدوین می‌شود و توسط دبیرخانه در سامانه مربوطه بارگذاری خواهد شد.

۲) در هر دوره از برگزاری جایزه، محتوای فرم‌های ثبت نام و پذیرش و مدارک درخواستی می‌تواند با تصمیم و تصویب کمیته تخصصی جایزه مربوطه ویرایش شود.

۳) تکمیل فرم‌های ثبت درخواست دانشکده‌های متقاضی کسب جایزه تعالی، با تأیید معاون آموزشی دانشکده مربوطه و ارسال از طریق معاونت آموزشی دانشگاه خواهد بود.

تبصره: در مورد دانشکده های علوم پزشکی، فرم های ثبت درخواست با تأیید معاونت آموزشی دانشکده علوم پزشکی خواهد بود.

ماده ۱۲- فرآیند ارزیابی و انتخاب

۱) فرآیند ارزیابی و انتخاب از طریق بررسی توسط کمیته تخصصی مربوطه و داوری توسط هیأت داوران و تصویب در شورای راهبری و شامل مراحل زیر می‌باشد:

۱) غربالگری اولیه عملکردهای آموزشی ارائه شده از نظر معیارهای ورود یا خروج از فرآیند داوری براساس ضوابط و آیین‌نامه اجرایی جایزه مربوطه در کمیته تخصصی جایزه مربوطه

۲) بررسی از نظر تحقق معیارهای تعیین شده برای جایزه تعالی در حوزه مربوطه در کمیته تخصصی جایزه مربوطه و معرفی دانشکده‌های واجد شرایط به هیأت داوران

۳) داوری دانشکده‌های معرفی شده توسط کمیته‌های تخصصی، در هیأت داوران و تعیین دانشکده‌های واجد شرایط کسب جایزه تعالی در حوزه مربوطه و معرفی به شورای راهبری

تبصره ۱: در سه دوره اول برگزاری جایزه تعالی در هر حوزه عملکردی حداکثر سه دانشکده که واجد معیارها در حوزه عملکردی مربوطه می‌باشند، انتخاب خواهند شد. از دور چهارم به بعد، تعیین سقف تعداد دانشکده‌های منتخب در هر حوزه عملکردی با تصویب شورای راهبری و بازنگری آیین‌نامه خواهد بود.

تبصره ۲: انتخاب نهایی دانشکده‌های واجد شرایط کسب جایزه تعالی فقط با تصویب شورای راهبری خواهد بود.

۲) کسب جایزه تعالی فقط از طریق طی مراحل ثبت نام و پذیرش توسط دانشکده متقاضی خواهد بود و پیشنهاد هیچ فرد، سازمان و یا نهادی در زمینه انتخاب دانشکده بدون طی مراحل ثبت نام و پذیرش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

- ۳) شرکت مجدد یک دانشکده در حوزه‌های عملکردی که قبلاً موفق به کسب جایزه عالی شده است، در دوره‌های بعد امکان پذیر نمی‌باشد. شرکت در سایر حوزه‌های عملکردی بلامانع است.
- ۴) در صورت لزوم، از عملکرد آموزشی دانشکده متقاضی جایزه عالی آموزشی، بازدید انجام خواهد شد.
- تبصره: تمامی هماهنگی‌ها و هزینه‌های مربوط به بازدیدهای داوری، بر عهده دانشگاه متقاضی دریافت جایزه عالی آموزشی می‌باشد.

ماده ۱۳- تأمین مالی

- ۱) تعیین نوع و ارزش جوایز مشتمل بر تقدیرنامه و تندیس جایزه ملی عالی آموزش علوم پزشکی و مشوق‌ها، هدایای نقدی، غیرنقدی، اعتبارات، تسهیلات، و یا هرگونه حمایت از انجام طرح‌های نوآورانه/پژوهشی آموزشی که به‌عنوان جایزه به دانشکده‌ها در قبال عالی آموزشی در یک حوزه عملکردی مشخص و بر اساس معیارهای عالی مشخص شده برای آن حوزه عملکردی اعطا می‌شود، به پیشنهاد کمیته اجرایی و تأیید شورای راهبری جوایز آموزشی علوم پزشکی می‌باشد.
- ۲) تأمین مالی جایزه عالی از محل اعتبارات معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.
- تبصره: جذب کمک‌های مالی داخلی و خارجی برای تأمین مالی جوایز عالی بلامانع است.

ماده ۱۴- فرآیند اعطای جایزه

همزمان با هفته آموزش از دانشکده‌هایی که موفق به کسب جایزه عالی آموزشی بر اساس معیارهای مصوب شده‌اند، تقدیر می‌شود.

این آیین‌نامه در تاریخ ۱۳۹۸/۰۱/۲۷ در ۱۴ ماده و ۶ تبصره در شورای راهبری جوایز آموزشی علوم پزشکی به تصویب رسید و پس از تأیید معاون آموزشی وزارت و از زمان ابلاغ لازم‌الاجرا می‌باشد.